

Innlandet
fylkeskommune

Kultur - Fylkesarkiv

Nasjonalarkivet
Pb. 4013 Ullevål Stadion

0806 OSLO

Deres ref:
2026/3546

Vår ref:
2026/7710-2
Iselin Bærøe Nerland

Dato:
20.03.2026

Høring - Planprogram for ny nasjonal strategi for privatarkiv

Innlandet fylkeskommune takker for tilsendt høringsbrev og setter pris på å bli involvert i et så viktig arbeid. Høringen har svært kort tidsfrist og er behandlet administrativt i kulturavdelingen. Innlandet fylkeskommune har følgende tilbakemeldinger til høringsforslaget:

Generell vurdering

Fylkeskommunen støtter arbeidet med en nasjonal privatarkivstrategi for å sikre samfunnets dokumentasjon gjennom privatarkiver. Samtidig understreker vi at strategiarbeidet bør følge utredningsinstruksens krav til medvirkning og konsekvensutredning, da strategien vil kunne få betydelige virkninger for et bredt spekter av aktører. Generelt mener vi graden av medvirkning i kapitlene 4 og 5 bør forsterkes med direkte involvering, og det må legges til tydelige konsekvensutredninger, samt behovet for statlig finansiering.

Bakgrunn og formål - status for privatarkivarbeidet

Innlandet fylkeskommune støtter beskrivelsen om at «Privatarkivene utgjør en vesentlig del av Norges kulturarv, demokrati og rettssikkerhet, og er avgjørende for å forstå utviklingen av det norske samfunnet». Det følger av arkivlovens intensjon at slikt materiale skal sikres profesjonelt. Fylkeskommunen er bevisst sin samfunnsutviklerrolle også på privatarkivfeltet og søker å stimulere til at disse blir bevart og tilgjengelige for allmennheten.

Selv om bevaring av privatarkiver ikke er lovpålagt, stilles det krav og plikter til bevaringsinstitusjoner i den nye arkivloven. Disse er definert som «*institusjon eller organisatorisk eining som tek imot og har ansvar for å langtidsbevare arkiva og gjere dei tilgjengelege for bruk*» i lovens § 2. Videre stilles det krav i personopplysningsloven til blant annet informasjonssikkerhet, dataminimering og bevaringskriterier ved bevaring av personopplysninger, noe som forekommer i de aller fleste privatarkiver. Privatarkivfeltet er fragmentert, og slike arkiver bevares i svært ulike organer både når det gjelder størrelse, finansiering og krav. En nasjonal strategi som øker forventningene til kvalitet, digitalisering eller tilgjengelighet vil kunne forsterke behovet for kompetanse, infrastruktur og finansiering. I tillegg vil ofte tilskuddsordninger følge slike strategier, og institusjonene kan måtte følge

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

strategien for å sikre finansiering. Strategien vil dermed kunne medføre betydelige økonomiske og administrative konsekvenser for institusjoner som bevarer privatarkiver.

I beskrivelsen av planprogrammet nevnes det at alle fylker har «en bevaringsplan for privatarkiv som beskriver hvilke arkiver det er viktig å bevare». Slik vi ser det, har de fleste fylkeskoordinerende organer gjennomført bestands- og eventuelt samfunnsanalyser, men få har identifisert feltarkiver som vurderes bevaringsverdige

Mål for strategiarbeidet

Innlandet fylkeskommune anser målene for strategiarbeidet som gode og tidsriktige, samtidig som de like gjerne kan være resultat av selve strategiarbeidet. Vi mener strategimål 4 med fordel kunne settes først, og at det ville vært best å formulere målene teknologinøytralt, slik at mål 1 og 3 slås sammen.

Prosess og organisering

Dette kapitlet mener vi bør endres. Det er naturlig at Nasjonalarkivet er prosjekteier. Samtidig bør som nevnt utredningsinstruksen med bred og reell medvirkning følges. For at den nasjonale strategien skal få den nødvendige legitimiteten og gjennomføringskraften i hele sektoren, mener vi at prosjektlederrollen må reflektere at privatarkivfeltet er et delt samfunnsoppdrag. Vi foreslår derfor at prosjektlederrollen utvides til et partnerskap mellom Nasjonalarkivet og representanter for de utøvende leddene i sektoren.

Styringsgruppen bør være bredt sammensatt, og vi oppfatter at det er intensjonen. Vi er litt usikre på hva som menes med nettverk for fylkesdirektører for kultur: om det menes fylkesdirektørkollegiet for kultur, eller nettverkene under kollegiet. Vi antar det første, og vi er positive til at kollegiet er representert i styringsgruppen, som sikrer god regional fagkompetanse. Videre er det foreslått to interesseorganisasjoner. Innlandet fylkeskommune mener det ville vært en fordel om også næringslivet og biblioteksektoren var deltakende i styringsgruppen.

I kapittel 4.4 Arbeids-/referansegruppe mener vi at det er uheldig at det ikke er klart om det skal være en arbeids- eller referansegruppe. Etter vårt skjønn er dette en betydelig forskjell, og vi mener dette bør være en arbeidsgruppe.

Når det gjelder sammensettingen av arbeids-/referansegruppen virker det uheldig at den utelukkende er sammensatt av nasjonale aktører og interesseorganisasjoner. Innlandet fylkeskommune anser det som nødvendig at de fylkeskoordinerende organene er godt og direkte representert i arbeidsgruppen.

Videre mener vi at to av medlemmene i arbeids-/referansegruppen dekker omtrent den samme aktørtypen, nemlig VID Misjons- og diakoniarkivet og Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek. Ut fra et ønske om geografisk spredning, mener vi at det ville være best om VID Misjons- og diakoniarkivet (Stavanger) deltar i arbeidsgruppen. Andre aktørtyper kan supplere arbeidsgruppen særlig når det gjelder mål 2 og 4 i kapittel 2.

Medvirkning

I dette kapitlet er det listet opp ulike aktører for innspill. Innlandet fylkeskommune foreslår at dette blir en referansegruppe som gis mulighet til å komme med innspill underveis i arbeidet. Dette er viktig for å sikre medvirkning. Nasjonalt nettverk for privatarkiv er listet opp som én aktør, her mener vi det er viktig at alle institusjonene i dette nettverket gis mulighet til

å komme med innspill. Vi mener også listen bør utvides med aktører fra næringslivet og biblioteksektoren.

Vi anser det som en fordel for å sikre åpenhet at Nasjonalarkivets høringer ligger offentlig tilgjengelige på nett. Det samme gjelder dokumenter fra tidligere strategiarbeid som Samdok-programmet.

Fremdriftsplan

Planen for strategiarbeidet er gitt en svært kort tidshorison som vi mener er uheldig da det vil medføre mindre muligheter for medvirkning og forankring, herunder politisk behandling. Videre er perioden for etablering av kunnskapsgrunnlag kort og basert på historisk dokumentasjon, her bør det også tas i betraktning fremtidsplaner slik at strategien ikke er utdatert ved lansering. Dersom strategien er ment å skulle følges vil det etter vår oppfatning være nødvendig med disse grepene og at arbeidet strekker seg over et større tidsrom.

Struktur i beskrivelsen av planprogrammet

Kapittelinnvidlingen har en inkonsekvent struktur og bærer preg av manglende oppdatering før utsendelse. Dette skaper forvirring og bør rettes.

Med vennlig hilsen

Øyvind Midtskogen
Avdelingssjef Kultur

Iselin Bærøe Nerland
Seksjonssjef Fylkesarkivet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.